List 26.

NOVICE

Tečaj LIX.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone in za četrt leta 1 krono 50 vin., — po pošti prejemane pa za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vin., za četrt leta 1 krona 80 vin. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se placa na leto 80 vin. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 16 vin., za dvakrat 24 vin., za trikrat 30 vin. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 28. junija 1901.

Politični oddelek.

Laški terorizem.

Lahonstvo na avstrijskem jugu se vzdržuje samo vsled svojega brezobzirnega terorizma na površju. Prav tako, kakor nekdaj v Dalmaciji, tako skrajno nasilno postopa Lahonstvo dandanes v Trstu. Lahi se vedno in dosledno ravnajo po izreku tistega politika, ki je dejal, da upoštevajo avstrijske vlade samo tistega, kogar se boje. Lahi se poslužujejo zaradi vsake malenkosti najhujših sredstev in so doslej s tem še vedno zmagali.

Letos je laška stranka razgnala istrski deželni zbor. Hrvatski in slovenski poslanci, katere so Lahi tako preganjali, da včasih še svojega življenja niso bili varni, so stali več let v abstinenci. Letos so abstinenco opustili ter se vrnili v deželni zbor. Ta svoj korak so utemeljili z izjavo, katero so izročili deželnozborskemu predsedništvu, ki se glasi:

„Visoko predsedništvo deželnega zbora mejne grofije Istre! Dasi je bilo dokazano že v predzadnjem zasedanju deželnega zbora, da se nam ne priznava najsvetejše pravo: do nemotenega posluževanja svojega jezika v zbornici; in dasi naše mnogoštevilne zahteve za zboljšanje duševnega in gmotnega blagostanja hrvatsko-slovenskega naroda v Istri, ki smo jih stavljali skozi dolgo vrsto let, niso bile uslišane, vender smo se bili odločili za sodelovanje tudi v zasedanju lanskega leta, da bi na novo poskušali delovati po svojih močeh in na temelju prava, ki ga imamo. No, tudi ta blaga volja nam je bila odvzeta, ko smo videli, da je službeni list za „avstro-ilirsko Primorje“ v Trstu donesel cesarsko odredbo, s katero je bil sklican deželni zbor, samo v italijanskem jeziku; a da bo žaljenje našim jezikovnim pravicam še večje, je bil takoj pod tistim cesarskim poveljem tiskan tudi poziv do pojedinih poslancev od strani predsedništva deželnega zbora zopet le v italijanskem jeziku. Letos je cesarsko povelje od 8. junija l. 1901, s katerim je bil deželni zbor istrski sklican na dan 20. junija l. 1901 v Koper, službenem delu označenega službenega „Osservatore triestino“ (št. 134 od 14. junija t. l.), tiskano tudi v jeziku našem in naših volilcev. S tem je pripoznana jedna najtemeljnejih jezikovnih pravic našega hrvatsko-slovenskega naroda v „avstro-ilirskem Primorju“ in sta v našem jeziku označena dan in kraj, v katerem se ima sniti deželni zbor. Obzirom na to, smo pripravljeni zopet poskušati, da bi sodelovali na javnih poslih Istre, v kolikor spadajo isti pred deželni zbor, pričakujoči, da se stvarno prizna ravnopravnost našega jezika z italijanskim in tako omogoči složno delovanje vseh sinov te pokrajine za njeno splošno blaginjo v duševnem in gmotnem pogledu. Prosimo slavno predsedništvo deželnega zbora, da to našo izjavo blagoizvoli priobčiti visoki zbornici in zastopniku c. kr. vlade, v originalu in — ako hoče — v italijanskem prevodu. Koper, dne 20. junija 1901.“

Hrvatsko-slovenski poslanci so se s to izjavo povrnili v deželni zbor. A zgodilo se je, česar bi nihče ne bil pričakoval: Laški poslanci, ki imajo v deželnem zboru veliko večino in lahko delajo kar hočejo, so deželni zbor razgnali. Koj v prvi seji so izjavili, da se deželnozborskih sej ne bodo udeleževali ter so odšli, vsled česar je bila zbornica nesklepčna. Zajedno so laški poslanci razglasili, da jih ne bo več v dež. zbor, dokler bo ta zboroval v Kopru.

Vzrok, da so Lahi razgnali dež. zbor, je to, da je vlada tudi letos sklicala dež. zbor v Koper, in ne v Poreč, kakor so želeli laški poslanci. Vlada je sama pojasnila, da se to ni zgodilo vsled kacega dogovora s hrvatskimi in slovenskimi poslanci, nego da je to odredila iz lastnega nagiba. Bržčas se je vlada ustrašila demonstracij, ki bi se bile zanesljivo zgodile v Poreču o proslavi štirideset-

letnice dež. zbora in je vsled tega sklicala deželni zbor v Koper.

Lahi so vladi odgovorili s tem, da so dež. zbor razgnali. Razmerje mej Lahi in vlado že itak ni prijazno, sedaj pa je postalo tako, da se nam zdi težko mogoče, da bi se poravnalo, ne da bi vlada trpela na ugledu. Sicer bi bil pa že zadnji čas, da se laškemu terorizmu v Istri naredi konec. Vlada naj razpusti deželni zbor, naj poskrbi, da se bodo volitve vršile strogo zakonito — in kmalu bodo sedaj toli prepotentni Lehi postali tako ponižni, da bodo iz rok zobali.

Deželni zbor kranjski.

Seja dne 21. julija.

Pogorelcem v Kropi se je dovolilo podpore 4000 K. Odobrili so se računski sklepi kranjskega učiteljskega pokojninskega zaklada, normalno-šolskega, deželno-kulturnega, deželnega posojilnega zaklada in pokojninskega zaklada deželnih uslužbencev. Za vpeljavo začasnih poučnih tečajev v vinogradništvu na kmetijski šoli v Grmu se je dovolilo 600 K. Za šolske zgradbe se je dovolilo 12.000 K in dobè: Postojna 2600 K, Senožeče 200 K, Loški potok 1000 K, Trava 200 K, Kočevska Reka 200 K, Banjaloka 400 K, Št. Janž (Dvor) 1200 K, Št. Jur pod Kumom 600 K, Raka 600 K, Hrovaški brod 500 K, Svibno 500 K, Javorje 500 K, Kokra 500 K, Ježica 1000 K, Preska 200 K, Šmartno pod Šmarno goro 200 K, Orehovica 200 K, Stopiče 400 K in Rova 1000 K. Pooblastil se je potem deželni odbor, da onim okrajno cestnim odborom, kateri z 20 % priklade ne morejo izhajati, za leto 1902 dovoli priklade, presegajoče 20 % K neposrednim davkom z izvanrednimi dokladami vred, izvzemši doklado na osebni dohodninski davek. Prošnji okrajnega sodišča v Senožečah, naj se dovoli kazensko postopanje proti poslancu Zelenu zaradi žaljenja na časti, se ni ugodilo. Na prošnjo občanov iz Zadloga pri Črnem vrhu je bilo sklenjeno, naročiti dež. odboru, da naj dež. tehnik čim prej izdela načrte za trebljenje požiralnikov in za napravo vodovoda v tisti občini. Uravnali so se potem prejemki uradnih slug, odobril se je računski sklep zaklada prisilne delavnice, dovolilo več miloščin in pokojnin ter odklonilo celo vrsto prošenj za ceste in druge stvari, katere prošnje niso bile zadosti utemeljene.

Politični pregled.

Avstro-ogrska nagodba in Čehi. — Pišoč o avstro-ogrski nagodbi, piše nek češki list, da se Čehi upro avstro-ogrski nagodbi, ako ne pride prej do sprave mej Čehi in Nemci. Oni zahtevajo pravice, da bodo imeli delež na moči in vplivu, da bodo sami tudi deležni vlade, ter da se jim popravijo krivice v narodnostnem oziru, katere morajo trpeti zlasti po odpravi jezikovnih naredb z dne 17. oktobra 1899.

Preosnova češkega volilnega reda. — Vsi češki listi se bavijo s predlogom, katerega je češka vlada te dni predložila češkemu zboru, po katerem se ima premeniti volilni red za veleposestvo. Češki listi smatrajo to preosnovo volilnega reda kot dokaz posebne naklonjenosti vlade ustavovernemu veleposestvu in Nemcem.

Balkan. — V Novem Bazarju so vedno poboji in nedavno so imeli pravcato ustajo, ker je bil imenovan Kaimakam, s katerim Albanci niso zadovoljni. Nad 1000 Albancev se je dvignilo, vsa skladišča so zaprta; domači beže na srbsko mejo, Nizami in Albanci napadajo Srbe in zahajajo celo na srbsko ozemlje. — Turška vlada je silno zamerila italijanskemu ministru Prinetti-ju, da je povodom razprave o zunanjem proračunu govoril o pravicah Italije do Albanije, kakor bi bila Italija res edina gospodovalka nad Albanijo. Pri italijanskem poslaništvu v Carigradu je vsled tega turška vlada kratko pa odločno izrazila željo, naj se v bodoče v državnem zboru Lahi izogibljejo podobnih razprav.

Pot srbske kraljeve dvojice v Petrograd. — Pred mesecem je izjavil srbski kralj Aleksander v sporazumljenju s petrogradsko vlado, da želi obiskati s kraljico Drago ruskega cara Nikolaja. Zdaj javlja srbski poslanik v Petrogradu, da hoče car z veseljem sprejeti srbsko kraljevo dvojico. Temu obisku se pripisuje tudi političen pomen.

Francija. — Statistični urad mesta Pariza je objavil studijo o zadnjem ljudskem štetju na Francoskem. Stevilo Francozov znaša nekaj manj kot 38,600.000 oseb. Po vseh okrajih se je število prebivalcev zmanjšalo; izvzeti so le oni okraji, kjer so velika mesta. Vsega skupaj je prirastlo le 330.000 oseb, največ seveda v Parizu. V istem času je prirastlo v Nemčiji 4,065 000 duš. Med velevlastmi stoji Francija na predzadnjem mestu.

Vojna v južni Afriki. — Dne 15. t. m. v Londonu objavljena lista o izgubah kaže zopet več bojev, o katerih je Kitchener molčal, ker so biii menda vsi za Angleže nesrečni, in v katerih so imeli več ranjenih, mrtvih in ujetih. Potem ni čudno, da angleška opozicija radi nesrečne vojne vedno hujše napada vlado ter vedno odločneje zahteva, naj se vojna konča: Takih mirovnih shodov je bilo že več, na katerih so bile sprejete resolucije, ki obsojajo južno-afrikansko vojsko ter zahtevajo, naj se dovoli Burom popolna neodvisnost. Došla je novica, da je bil angleški general French že dvakrat ujet, ter da so ga hoteli Buri ustreliti; posredoval je zanj Kitchener, ki je zamenjal Frencha za 1000 ujetih Burov. Kasneje je došla vest, da to poročilo ni resnično.

Nemiri v Kini so se zopet ponovili. To velja posebno o pokrajini Čili, kjer je višji kitajski častnik Tienlosiang zbral okolo sebe veliko število boksarjev in odpuščenih vojakov ter nahujskal prebivalce raznih utrjenih mest in vasij, naj se ustavijo pobiranju davkov. Tienlosiangove čete so imele že več bojev s cesarskimi oddelki, v katerih so bili zadnji poraženi. Nadalje je došlo poročilo, da princ Tuan še vedno obvladuje kitajski dvor. Tuan namerava napraviti državni prevrat in svojega sina proglasiti za cesarja.

Obrtnija.

Zavarovalstvo.

Z ministersko naredbo z dne 5. marca 1896. l. se je državno nadzorstvo nad vsemi privatnimi zavarovalnicami na novo in sicer prav dobro in občekoristno uredilo. Ta naredba obsega tudi določbo (§ 42), da mora ministrstvo notranjih del v perijodičnih publikacijah pojasniti stanje zavarovalstva v naši državni polovici, tako, da dobi vsakdo jasen vpogled v zavarovalne razmere in tudi vpogled v razmere posameznih zavarovalnic, kar ni brez pomena.

Prva taka publikacija o stanju zavarovalsta je izšla te dni ter podaja vse, kar je treba vedeti o zavarovalstvu. Ta publikacija se nanaša na leto 1898 in reči se mora, da je dragocen prispevek k literaturi o zavarovalstvu, kajti doslej se je zavarovalska statistika naslanjala zgolj na date, ki jih je bilo posneti iz računskih sklepov posameznih zavarovalnic, dočim se o drugih, jako važnih stvareh ni moglo ničesar izvedeti. Zdaj je temu drugače, ker publikacija ministrstva notranjih del — prva knjiga obsega 295 strani v kvartu in 54 obsežnih statističnih tabel — daje vsestransko sliko vseh, na zavarovalstvo nanašajočih se razmer. Publikacija je tako urejena, da se posamezne zavarovalne stroke posebej obravnavajo.

Z zavarovanjem na življenje se je v l. 1898 glasom te publikacije bavilo v naši državi 24 domačih in 21 inozemskih zavarovalnic. Skupna pri njih zavarovana svota je znašala 1554 milijonov kron, dohodki na premijah so znašali $103^{9}/_{10}$ milijonov kron, dohodki na obrestih od naloženih glavnic pa so znašali $28^{9}/_{10}$ milijonov. Te zavarovalnice so skupaj izplačale na kapitalijah in rentah $45^{3}/_{5}$ milijonov kron.

Z zavarovanjem zoper požar se je bavilo 33 domačih, 7 inozemskih zavarovalnic in 253 lokalnih društev. Skoro 90 % vseh objektov je bilo zavarovanih pri domačih zavarovalnicah. Skupna zavarovalna svota je znašala 19.740 milijonov kron, za škodo se je izplačalo $36^{1}/_{2}$ milijona, to je 75 % vseh vplačanih premij. Visokost premij kaže, da iste zlasti pri večjih objektih in prav posebno pri industrijalnih objektih konstantno padajo, kar pač kaže, kako huda konkurenca vlada mej posamičnimi podjetji.

To sta glavni stroki zavarovalstva, ki zanimata nas Slovence. V prihodnje hočemo z ozirom na podatke te publikacije izreči svoje mnenje o nekih domačih naših razmerah.

Kmetijstvo.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V veliki dvorani „Mestnega doma“ je bil dne 21. junija letošnji redni občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske, katerega se je udeležilo okolo 250 članov iz raznih delov dežele. Navzoči so bili tudi deželni predsednik baron Hein, deželni glavar pl. Detela in vladni referent okrajni glavar baron Schönberger.

Občnemu zboru predsedoval je podpredsednik gosp. Fran Povše, ki je v imenu glavnega odbora pozdravil zbrane družabnike ter izjavil, da za leto 1899. ni bilo občnega zbora deloma zato, ker je bil prezaslužni družbeni predsednik, cesarski svetnik Murnik tako hudo zbolel, da se še danes ne more poprijeti dela, deloma pa se je ta prilika porabila, da bi se kolikor mogoče pomirili duhovi, razdraženi po občnem zboru za leto 1898. Ako se ozremo v preteklost, vidimo, da so se v kmetijski družbi vedno najboljši sinovi naroda zbirali k složnemu delovanju; naj bi to bilo tudi v prihodnje tako, saj je položaj našega oratarja tužen in obupen, in se mu more pomoči le s složnimi močmi. Zatorej izrazi podpredsednik svoje veselje, da je pri občnem zboru tudi veleposestvo lepo zastopano, ter pozdravi končno deželnega predsednika in deželnega glavarja ter okrajnega glavarja barona Schönbergerja, proseč jih podpore in naklonjenosti kmetijski družbi.

Deželni predsednik baron Hein je izjavil, da se je rad odzval vabilu družbe, kateri prinaša srčen pozdrav c. kr. vlade. Vlada pozna tužne razmere kmetskega prebivalstva, in si šteje v dolžnost, podpirati kmetovalca v težkem boju za obstanek. Deželni glavar pl. Detela je pozdravil zborovalce v imenu deželnega zastopa, ki z veseljem in zadoščenjem opazuje uspešno delovanje kmetijske družbe, katero bode v njenem domoljubnem delovanju tudi v prihodnje drage volje podpiral.

Družbeni tajnik ravnatelj Pirc je naznanil, da je pri občnem zboru zastopano gospodarsko društvo zagrebško ter kmetijske družbe v Gorici, Trstu, Gradcu, Celovcu, Solnogradu, na Dunaju, v Krakovem, Lvovu, Lincu in Opavi. Potem pa se je prešlo k drugi točki dnevnega reda, to je k poročilu o delovanju glavnega odbora za leti 1899. in 1900. Iz obširnega poročila navajamo, da je družba imela koncem preteklega leta 5081 rednih in poleg teh še 19 častnih in 9 dopisujočih članov. Na novo so bile ustanovljene podružnice: Knežak, Borovnica, Št. Janž, Kranjska Gora, Lože, Vrhpolje, Zgornji Logatec, Planina pri Vipavi, Zagorje na Pivki, Sušica, Selca, Skaručina, Šiška in Vrh pri Vinici. Vseh podružnic je sedaj 118, ki se nahajajo po vsi deželi ter so družbi glavna moč. Družba je mnogokrat mogla uspešno delovati le s pomočjo svojih podružnic, posebno pri pospeševanju sadjarstva, vinstva, pri porabi skupnih kmetijskih strojev in pri skupnem naročanju kmetijskih potrebščin.

Izmed družbenih zavodov in podjetij omeniti je v prvi vrsti podkovske šole, kjer so se učenci učili podkovstva ter ogledovanja mesa in živine. Občnemu zboru se je naznanilo, da se je pričelo delati na to, da se podkovska šola preosnuje v modernem zmislu, in da se najbrž pri podkovski šoli ustanovi tudi živinska bolnica. Iz družbene drevesnice se je lani članom oddalo 20.000 visokodebelnih drevesec. Družbena drevesnica je sedaj največja izmed vseh drevesnic v Avstriji, vzdrževanih iz javnih sredstev, in glavni odbor je lahko ponosen na svoje delo, katero je polagoma dovršil v prospeh domačega sadjarstva. Tudi v zakup vzeti vzorni dvorec na Viču lepo uspeva, ter se je v zadnjih dveh letih oddalo 17 simodolskih in 3 pincgavske bike, 2 simodolski kravi in 1 simodolsko telico. V kmetijski gospodinjski šoli bilo je tudi pretečeno leto polno število učenk (12), kar je pač dokaz, da je ta šola res potrebna. Družbeno uradno glasilo „Kmetovalec“ izhaja sedaj v 5000 izvodih.

Družba je že pred več kakor 15 leti pričela svojim članom preskrbovati kmetijske potrebščine. Pri preskrbovanju potrebščin pa se družba drži načela, kolikor mogoče oddajati le one potrebščine, ki jih trgovci po deželi niso imeli doslej, ker se vsekakor hoče izogniti konkurenci trgovskemu stanu. Leta 1900 je znašal promet v blagu, katero je družba razposlala podružnicam in posameznim članom, prilično 400 vagonov; denarni promet družbe pa je znašal 671 492 kron.

Občni zbor, ki je iz poročila razvidel vsestransko delavnost glavnega odbora glede izpolnjevanja njegovih dolžnostij, vzel je poročilo z zadovoljstvom na znanje ter izrekel svojo najtoplejšo zahvalo c. kr. kmetijskemu ministrstvu, c. kr. deželni vladi, deželnemu zastopu in pa kranjski hranilnici, ki so družbo v njenem delovanju vedno izdatno podpirali.

Ko je občni zbor po predlogu odbornika gospoda Lenarčiča odobril družbene račune za leti 1899 in 1900 ter proračun za leto 1901, prestopilo se je k volitvi družbenega predsednika namesto Ivana Murnika ter štirih odbornikov v glavni odbor. Gosp. ravnatelj Pirc je omenil, da gosp. cesarski svetnik Murnik zaradi bolezni, žal, ne more več prevzeti predsedništva ter je priporočal pri tej priliki, naj bi se složno volili kandidatje, za katere so se zjedinili gospodje izven odbora, in katere tudi glavni odbor toplo priporoča. Taka volitev imela bode blagodejne posledice za družbo in njeno delovanje. Za skrutinatorja pri volitvi predsednika imenoval je g. podpredsednik gosp. dvornega svetuika Šukljeja in gosp. Verderberja z Bleda, za skrutinatorja pri volitvi štirih odbornikov pa gosp. poslanca Božiča in gosp. župnika Pibra iz Bohinjske Bistrice.

Pri volitvi predsednika je bilo oddanih 225 glasov in je bil soglasno izvoljen gosp. deželni glavar Oton pl. Detela, ki se je zahvalil za izkazano zaupanje, ter izjavil, da je na ljubo miru in sprave pripravljen prevzeti častno mesto predsednika. Pri volitvi odbornikov je bilo oddanih 241 glasov in so bili izvoljeni gg.: Henrik baron Lazarini, Josip Pogačnik, dr. Tomaž Romih in Viljem Robrman, kateri so vsi izvolitev sprejeli

Podpredsednik gosp. Povše je predlagal, naj občni zbor imenuje gosp. cesarskega svetnika Murnika, ki si je kot mnogoletni odbornik in predsednik družbe pridobil velike zasluge za prospeh kmetijstva, častnim članom. Predlog je bil z burnimi živijo-klici soglasno sprejet. Isto tako je soglasno obveljal predlog odbornika gosp. Lenarčiča, naj se družbeno knjigovodstvo izroči osebi, ki se bo bavila izključno s tem poslom. Glavni odbor se je ob jednem pooblastil, da nastavi družbenega knjigovodjo.

Ravnatelj Pirc je predlagal potem, naj občni zbor pritrdi odpravi diplomske takse, kateri je glavnl odbor provizorično že sklenil. Pogosto so se slišale pritožbe, da ta taksa ovira pristop družbi, a šele tedaj, ko je deželni odbor dovolil 1600 K v pokritje režijskih stroškov, moglo se je tej želji ustreči. Občni zbor je brez ugovora pritrdil ukrepu glavnega odbora.

Kot zadnja točka dnevnega reda sledili so predlogi podružnic, o katerih je poročal ravnatelj gosp. Pirc. Podružnica v Črnem Vrhu stavila je predlog, naj kmetijska družba ustanovi zvezo mlekarskih zadrug, ker bi se le na ta način lahko doseglo enotno delovanje, kar je pri tako razviti panogi narodnega gospodarstva velike važnosti. Poročevalec omenja, da namerava glavni odbor naprositi c. kr. vlado, naj se privzame potovalni učitelj za Goriško gosp. Ivančič tudi za Kranjsko, kateri bi kot strokovnjak mlekarskim zadrugam lahko dal informacije zlasti v komercijelnem oziru. Župnik Hladnik je naglašal potrebo enotnih tiskovin za mlekarske zadruge, na kar je ravnatelj Pirc izjavil, da bode gosp. Ivančič v kratkem začel v „Kmetovalcu“ objavljati potrebna navodila, ki se bodo potem natisnila v posebni knjigi. Občni zbor je potem sprejel predlog podružnice Črnovrhške.

Podružnica Preserska je nasvetovala, naj kmetijska družba vpliva, da oblasti pri podeljevanju potnih listov za izseljevanje najstrožje postopajo, ker je pomanjkanje delavskih močij že sedaj jako občutno. Učitelj Malenšek iz Tubinja povdarja, naj bi se zlasti agentom bolj na prste gledalo. Ko je še nadučitelj Likozar iz Preserja pojasnil predlog tamošnje podružnice, naročilo se je glavnemu odboru, naj zadevo izroči c. kr. deželni vladi v uvažanje. Isto tako obveljal je predlog Preserske podružnice, naj se pri licencovanju bikov strožje postopa.

Nadalje razpravljal je občni zbor o predlogih podružnice za Poljansko dolino, naj bi se postaja za licencovanje bikov premestila iz Hotavelj v Gorenjo vas. Ker je prošnja opravičena, odstopi se deželnemu odboru u uvaževanje. Glede prošnje iste podružnice, naj bi se še letos vršilo premovanje goveje živine na Trati, prepustilo se je glavnemu odboru, da izbere tiste kraje, v katerih že dogo ni bilo premovanja.

Ker je bil s tem dnevni red dovršen, zaključil je podpredsednik občni zbor z živijo klici na presvitlega cesarja, kateremu klicu so se zborovalci navdušeno odzvali.

Na iskanju stanovanja.

Slika iz Št. Peterburga. — Spisal A. Lejkin.

Mesec avgust. Opoludne. Ceste Št. Peterburga so prašne. Ravna se tlak. Povsod zaprtije. Prenavljajo se hiše. Tu in tam so naslonjene lestve. Mesto hiti, da se pripravi za zimo.

Po Sagaradnic-prospektu hodita od hiše do hiše gospod in gospa. Naposled se ustavita pred nekimi vratmi, na katerih so nalepljeni poleg tablic z napisi: „Akušerka, sage-femme, babica“, ali „Tu se dela zlato“, listki z napisi različnih vrst: „Tu odda se soba, nasproti krčmarica“; „Tu so različna stanovanja z vodovodom“, in tako

dalje. Ko si je gospod ogledal lepak, kateri je naznanjeval oddajo stanovanj, prime za zvonec, poleg katerega je naslikana roka v modrem rokavu z razprostrtim kazalnikom in z napisom: „K hišniku". Mož zvoni jedenkrat, drugikrat, tretjikrat; sliši se ropotanje žice, ali nihče ne pride. Na vogelnem kamenju hiše sedi nek kočijaž v navadni brezrokavni suknji in kadi cigareto s časniškega papirja, v tem ko zdaj pa zdaj počasi in premišljajoč pljuje v stran.

„Zastonj pravite gospod, zvonec odtrgan je pri nas že od spomladi", pravi. „Potrkajte raje pri hišniku samem. Njegova izba je tu pri nas na dvorišču, v kotu na desni".

„Zakaj mi pa ti nisi povedal že preje, dragi? Tu sediš in gledaš, da zvonim že pet minut, in ne govoriš besede", kara ga gospod.

„I lenoba! Pri taki vročini nisem razpoložen praviti! Nu pa potrkajte, — kakor pravim — pri hišniku"!

Gospod in gospa stopita na dvorišče in iščeta, ali predmet iskanja ne najdeta niti na levi, niti na desni; dvorišče je ozko in temno.

„Hišnik, hišnik"! začne gospod klicati na vso moč. Pri oknu se pokažejo ženske.

„Slušajte, kje pa je tu stanovanje hišnika", vpraša gospa, polnoprsna ženska, ki se do pasu stegne iz okna.

„Tamkaj, poleg perilnice".

„Kje pa je perilnica"?

„I tukaj v prehodu, pojdite le naravnost".

Gospod in gospa ideta skozi prehod in najdeta naposled vrata z nadpisom: „Hišnik". Gospod odpre vrata, ter pokliče, gledajoč v klet, prebivalca tega brloga. Zaspan kmet z razmršenimi lasmi, v katunasti srajci in bos pride.

„Gotovo iščete babico", kaj ne da", vpraša zdehajoč in se praskajoč.

„Kako to babico. Tukaj odda se stanovanje; ali imate štiri sobe"?

„Ne vem, vprašati morate hišnika".

„Ti toraj nisi hišnik"?

„Ne, jaz sem kmet".

„Kje pa je hišnik"?

„Bržčas seka na zadnjem dvorišču drva. Iščite tamle pri gnojnici".

Gospod in gospa gresta na zadnje dvorišče; gnojnica je tu, a hišnika ni videti. Dva umazana otroka se tu igrata.

„Slišite ljubi otroci, ali niste videli hišnika"? vpraša gospa.

„Katerega rabite? Ivana ali Danila"?

„To nam je vse jedno".

„Ivan je nesel drva v perilnico, tam pere dojnica perilo".

Torej zopet na prvo dvorišče. Tudi perilnica se najde. Tu pri drogih kregajo se perice na ves glas.

„Hišnik, hišnik", kliče že v tretjič gospod.

„Kaj razšajaš tu", zaderejo se perice nanj, „saj vidiš, da hišnika ni tu".

„Ali on mora tu biti"!

„Bil je tu, ali odšel je zopet, kolikor je dolg in širok"!

„Kje pa je potem"? Ali nam ne morete tega povedati? Iščemo ga že cel četrt ure"!

„Poglejte, morebiti je tu v pivnici. Pred kratkim časom je še pil s slugom nekega častnika".

„Ta je že prava kazen", godrnja gospod, a potrudi se vender v pivnico.

Tu sedi za mizo pri steklenici pive kmet v kartunasti srajci in predpasnikom.

„Ti si hišnik od tu"?

„Da pri nas so stanovanja — vseh vrst jih imamo", odgovori hišnik in meri gospoda od nog do glave. „In vi, niste gotovo igralec"?

„Ne, nikak igralec".

Tako, tako. Hišni gospodar je ukazal, igralcem ne oddajati stanovanj. On je staroverec. Nočem pravi, da stanujejo brezpravni v hiši. Prosim, pridem takoj".

Hišnik izpije hitro svoj kozarec pive in vodi najemnike.

„Visoko"?

„Ne posebno; ako ne računamo spodnjih stanovanj, štiri stopnice. Prosim pridite".

„Oj, kako visoko"!

„Imamo še peto nadstropje, da, in pod streho stanuje še neki črevljar. V visočini, gospod, je vedno bolje, kajti zrak je čistejši. Prosim po zadnjih stopnicah, glavne stopnice so pri nam zastavljene. Naša stanovanja so lepa in čedna, z vodovodom".

Najemniki začno plezati po zadnjih stopnicah. Smrdi. Tu in tam stoje posode z umazano vodo, v kateri plavajo jajčne lupine in druge take lepe stvari. Jedna kuhinjska vrata so odprta. Gost dim žgane kave jim puhti nasproti. Velik pes začne lajati in skoči najemnikom v obraz.

„Držite ga vender, jaz se bojim", pravi gospa.

„Ne bojte se gospodinja, saj je pes mlad in ne ugrizne. Kuš Valetka! Ta pes je nekega častnika tu v hiši in sluga ga je navadil, da ublizuje vsakemu obraz", miri hišnik. „Prosim še nekoliko višje"!

Najemniki gredo še jedno nadstropje višje. Hišnik jih pelje do nekih vrat in jih skuša odpreti, ali vrata so zaklenjena.

„Kaj res zaklenjena, in mislim, ključa nisem seboj vzel", pravi, in si začne žepe preobračati. „Na, tu imamo, ključ je v pivnici; počakajte malo, jaz sem takoj zopet tu, skočim samo po ključ".

„Ali dragi prijatelj, kaj nas pa pelješ v zaklenjeno stanovanje, ako nimaš ključa seboj"?

„Mislil sem, da ni zaklenjeno. Vedno je bilo odprto in ravno sedaj; to je greh! Takoj sem tu".

Ropoče hiti navzdol. Najemniki ostanejo na stopnicah. Iz stanovanja v petem nadstropju prinese nekdo

preprogo in jo začne čez ograjo snažiti. Prah se vali kar v oblakih.

„Slišite tam zgoraj! Kaj pa je to! Čakajte vender malo, kako se more pač umazane preproge nad glavami drugih ljudi snažiti“? vpijejo najemniki in se pritiskajo k zidu.

„In vi, kaj lazite tu spodaj“, oglasi se od zgoraj glas.

„Saj ne lazimo, ogledati si hočemo le stanovanje“.

„No, ako si hočete ogledati stanovanje, izginite notri, a na stopnicah nimate ničesar iskati“.

Naposled vender pride hišnik in skuša vrata odkleniti, a ne gre. Nobeden ključev ni primeren za ključavnico.

„A, ali je to nesreča; prave ključe nisem vzel“! zakliče. „Vidi se gospoda, da niste ob pravem času prišli. Zopet morate čakati, da skočim v moje stanovanje“.

„Slišiš hišnik, to vender ni nič“, razjezi se najemnik. „Tako ne more iti dalje“!

„I, kaj pa hočemo narediti? Prihitel sem v naglici, zagrabil sem . . . A, da bi te muhe in komarji! Kdo pa je vedel, da ste tako nesrečni? Nu počakajte malo, ostriženo dekle si ne splete v tem času kite. Na najhitrejši način . . .“

Najemniki so zopet sami, gospod pogleda na uro.

„Polu jedne“ pravi. „Ako le ne zamudim predavanja! Naš ravnatelj pride ob jedni. Dobre pol ure smo izgubili z iskanjem hišnika in postajanjem na stopnicah“.

Iz nasprotnih vrat stopi kuharica in nezaupno motri najemnike.

„Gotovo hočete k našemu slugi v Carskaje-sjelo“? vpraša.

„Ne“.

„Vi niste kuhar gospoda grofa“?

„Ne, ne“, stanovanje si hočemo ogledati“.

„A tako, in jaz sem mislila, da ste grofov kuhar“.

Hišnik pride z nova.

„Ali ste se s stojenjem dobro mučili“? smeja se. „S težavo sem našel ključ. Prosim“.

„Tu je kuhinja in tam sobica. Tako na pr.: Kabinet in tam spalna soba“.

„Očka, kako je ta umazana“, zakličejo najemniki. „Ali misliš, da bode pustil gospodar stanovanje snažiti in več tapet nalepiti“? vprašata.

„V sedanjih časih je to nemogoče. Povsod le škoda. Ravno so vzreli gospodarju dva žrebca k vojakom, kakor stoji, tako jo dobosta, brez vsega nališpa“.

„All tu vender ne more stanovati nikdo. Glej, tapete so odtrgane in v razpokah je vse polno mrčesov“.

„Ali prosim Vas, brez mrčesov vender ni možno živeti! Kjer ljudje, tam tudi mrčes. Mrčes gre po živem. Če pa si kilo škroba skuhate, imate vse prenovljeno. Tapete se prilepi nazaj, mrčesi se tudi zalepijo s časniskim papirjem in potem se zamaže vse skupaj z zelenim milom, to je vse“!

„Ne, ne, a naposled sem vprašal tudi za štiri sobe in tukaj so samo trije“.

„In hodnik? Mi ga štejemo za četrto sobo“, reče hišnik.

„O tem lahko Vi mislite, kar Vam je drago, ali hodnik zato še vedno ni soba. Prvič rabimo čista stanovanja, in drugič 4 sobe“.

„Tako imamo tudi. Popolnoma prenovljeno. Prosim na druge stopnice“!

„Ali dragi človek, zakaj nam je nisi preje pokazal; jaz izgubim samo čas“, zakliče najemnik.

„Da, to je res“, kima hišnik, a za nas je prijetnejše, oddati umazano stanovanje, in zato je najprvo pokažemo. Izvolite sedaj čistejše ogledati“.

„Nimam časa, ob jedni moram biti v uradu, pridem raje pozneje“.

„Le poglejte si jo gospod, saj je takoj zraven. Tu gremo navzdol in srednje stopnice zopet navzgor do četrtega nadstropja“.

Gospod in gospa se posvetujeta.

„Toraj idi naprej in ne pozabi ključev“, pravi gospa.

„Saj jih imam. V tem oziru ste lahko popolnoma mirni. Prosim“!

Pridejo v drugo stanovanje, katero je res prenovljeno in ima 4 sobe. Najemnika se pomenkujeta.

„Ali kje je vodovod“? vpraša gospa. „Na hišnih vratih je vender zapisano, da se odda stanovanje, ki ima tudi vodovod“.

„Z nada, to je res“, razjasnuje hišnik. „Vodovod pa je pri nas na dvorišču. Za vodo ne vzamemo nič, ali za nosenje nam plačajo. Vodovodni petelin v sobi, to je še slabše. Kadar si od žganja pijan, pustiš ga odprtega, no, in celo stanovanje si preplaviš“.

Stanovanje se gospodi dopade.

„Dobro, odloči se Ana Lemjanova“, obrne se gospod na gospo. „Ako se ti dopade damo aro. Pa premisli si to hitro, jaz moram v službo; zamudil sem se itak že. Stanovanje se odda torej za 40 rubljev mesečno“? vpraša hišnika.

„Štirideset ostane“, odgovori mu hišnik, „Ali oprostite, da Vas prej še nekaj vprašam. Ali vzamete stanovanje za-se“?

„Za-se“.

„In gospa je Vaša soproga“?

„Moja soproga“.

„Postavna, to se pravi poročena sta na pravi način“?

„Poslušaj prijatelj, kaka vprašanja so to. Ti postajaš nazadnje drzen. Seveda moja žena“.

„Ta je dobra. Gospodar ne ljubi gospodičin. In še nekaj gospod; da se ne bodete ukvarjali s kakim rokodelstvom, zato ker je stanovanje čedno. Niti črevljar, niti krojač. Ali ste pomočnik“?

„Ne, uradnik“.

„No uradnik, to že gre. Le sten in tal ne smete politi s črnilom, ker je vse, kakor novo. In zopet ne na

stroj šivati in ne plesati. Pod tem stanovanjem stanuje gospodar sam, in pa svoji staroverski veri ne ljubi tega".

„Ne, živimo prav mirno".

„In da ne bodete igrali pred nedeljami in prazniki glasovirja", nadaljuje hišnik. „Kake vere pa ste prav za prav"?

„Ta ni tvoja stvar, dragi. Vzemi aro in končaj".

„In da ne bodete imeli mladih kuharic in hišin, kajti spodaj imamo sluge gospodarja in potem je vedno tepež. Saj sami veste, mladi ljudje imajo radi ženske".

„Molči"! zakliče najemnik razjarjen in udari z nogo ob tla. „S teboj izgubi se potrpljenje! Tu imaš aro".

„Ivan", sliši se z dvorišča neki glas.

„A uh"! zakliče hišnik in pomoli glavo skozi okno. „Kaj pa je"?

„Pridi h kosilu",

„Takoj, oddajam stanovanje".

„Kako stanovanje. Ta ni za oddati. Jaz sem je že oddal nekemu gospodu in aro prevzel"!

Najemnik postane rudeč kot rak in stiska pesti.

„Slišiš, ti osel"! vpije, „kaj delaš prav za prav z nami? Jaz moram v urad, sem že zamudil in ti nas vlačiš po stopnicah in nam kažeš že oddana stanovanja. Ali imaš sneg v očeh"?

„Kaj pa da, gospod. Saj smo vedno veseli, ako oddajamo fini gospodi stanovanja. Kdo pa je mogel vedeti, da je že oddano? Ne, kaj tacega"!

Najemniki hitijo kregajoč se po stopnicah navzdol. Hišnik jim sledi najprve, potem pa ostane ž njimi v jedni vrsti in reče na prostoru pred stopnicami:

„Prosim Vaša milost mali napitek za moj trud"!

Novice.

— **Osebne vesti.** Deželnovladni svetnik gosp. Feliks Schaschel v Ljubljani je šel v pokoj in je tem povodom dobil naslov dvornega svetnika — Deželnovladni svetnik in okrajni glavar v Kočevju, gosp. dr. plem. Thomann je poklican na službovanje k deželni vladi v Ljubljani. — Okrajni glavar v Kranju gosp. dr. Mihael Gstettenhofer je imenovan deželnovladnim svetnikom in je premeščen v Kočevje. — Okrajni glavar v Ljubljani gosp. Rudolf grof Margheri je dobil vitežki križec Franc Jožefovega reda. — Gosp. Hugon Hinterlechner iz Ljubljane je imenovan živinozdravnikom v Ribnici. — Davčni kontrolor v Višnji gori, gosp. Josip Zazula je premeščen v Idrijoi kontrolor v Idriji, gosp. Ivan Bobek pa v Višnjo goro.

— **Promocije.** Na Dunaju je bil 24. t. m. promoviran gosp. Josip Tičar doktorjem zdravilstva, dne 2. julija pa bo promoviran gosp. Ivan Dular doktorjem filozofije.

— **Občinski odbor na Bledu** je imenoval državnega in deželnega poslanca barona Schwegla v priznanje zaslug, ki si jih je pridobil za zagotovitev Bohinske železnice svojim častnim občanom.

— **Vsesokolska slavnost v Pragi,** ki se vrši 28., 29. in 30. t. m, se udeleže tudi odposlanstva ljubljanskega, celjskega in idrijskega Sokola. Kakor znano, pridejo na to slavnost tudi odposlanci obč. sveta v Parizu.

— **Ljubljanska kreditna banka** ima dne 29. t. m. izreden občni zbor, na katerem pridejo neke prav važne zadeve na razpravo.

— **Za obrtnonadaljevalne šole na Kranjskem** je deželni odbor dovolil 1000 kron.

— **Revizija posojilnic.** Dne 10. junija t. l. je poslanska zbornica sprejela računski načrt o obligatorični reviziji posojilnic in drugih gospodarskih zadrug. Ta zakonski načrt, kateri odgovarja sedanjim razmeram in potrebam in kateri utegne v jeseni sprejet biti tudi od gosposke zbornice, prinaša strokovni list „Slovenska zadruga" (7 št.), katerega izdaja „Centralna posojilnica slovenska" v Krškem.

— † **Ivan Gogola** V ponedeljek zjutraj umrl je v Ljubljani blagi in jako zaslužni rodoljub gosp. Ivan Gogola. Pokojnik se je rodil l. 1849. v Kranju. Kot notar je služboval najprej na Vrhniki in potem v Ljubljani, kjer je marljivo sodeloval v občinskem svetu in pri mestni hranilnici. Pred tremi leti je bil voljen predsednikom notarske zbornice. Zapustil je vdovo in dvoje otrok.

— **Škrlatica na Bledu** je prenehala in se je 24. t. m. zopet pričel pouk na ondotni šoli.

— **Mozaična tla** izza rimskih časov, najbržbe ostanke kakega rimskega kopališča v nekdanji Emoni, so našli v Ljubljani na Seunigovem vrtu za vladnim poslopjem.

— **Industrija na Gorenjskem.** Zgradba nove železnice v Trst je posebno velikega pomena za industrijalna podjetja na Gorenjskem Pot v Trst postane po novi železnici dosti krajša in cenejša, kar pride pri velikih podjetjih silno v poštev. Samo kranjska industrijalna družba ima na mesec 400 vagonov tovornega prometa Vsled zgradbe Bohinjske in Turske železnice postanejo prometne razmere za industrijalno družbo jako ugodne in družba se vsled tega tudi že pripravlja, da znatno razširi svoja podjetja. Občni zbor industrijalne družbe, ki se je vršil dne 14 t. m. je sklenil zvišati delniški kapital od 10 milijonov kron na 12 milijonov. S to svoto se znatno razširita tovarni na Savi in Javorniku, pa tudi tovarna v Škednju pri Trstu.

— **Povodnji.** Zadnje hudo deževje je v raznih krajih naše domovine provzročilo večje in manjše povodnji, ki so provzročile obilo škode.

— **Pomoč v nevarnosti.** Pri vojaški vaji v Stepanji vasi pri Ljubljani sta se v petek na Ljubljanici prevrnila dva čolniča, v katerih so bili trije vojaki. Dva sta bila hitro spravljena na kopno, tretji pa se je zapletel mej vrvi tako, da bi bil gotovo utonil, ako bi ne bil navzočni nadporočnik hitro v vodo skočil in ga oprostil. Nadporočnik bi bil kmalu sam utonil.

— **Utonil** je v Ljubljanici pri Kaminu posestnik Anton Šuštaršič vulgo Tancaj z Virda in sicer, ko je šel po noči vodo pit.

— **Ubegli prisiljenci.** Dne 25. t. m. so ubegli trije prisiljenci, ki so delali pri stavbi novega deželnega dvorca v Ljubljani.

— **Morskega volka,** tri metre dolzega, so ujeli ribiči ob istrski obali ob čeri Premantura.

— **Poskušen umor.** Bivši črevljarski mojster, sedaj sluga stavbne družbe v Ljubljani Božidar Boskovič, je dne 22. t. m. poskusil umoriti svojo lastno ženo. Ustrelil je nanjo dvakrat iz revolverja in jo smrtno nevarno ranil. Boskoviča so zaprli.

— **Nesreča pri električni razsvetljavi** se je dogodila na Dunaju v ljudskem vrtu. Na ljudstvo je padla električna obločnica ter je udarila na glavo nekega moža. Raztrgane žice so prišle v dotiko z drugimi ljudmi in deset oseb je dobilo električne udarce. Nastala je velika zmešnjava.

— **Afêra treh oficirjev.** „Bozener Zeitung“ poroča o neki afêri, katero so imeli trije častniki, ker se niso hoteli umakniti s svojo mizo iz dvorane neke restavracije, kjer je priredilo bicikliško društvo „Bozen“ svoj plesni venček. Dejali so, da imajo povsod pristop, ter da se ne puste odganjati, če tudi niso bili povabljeni. Šele po dolgem pregovarjanju so se umaknili v stransko dvorano, kjer so sedli s čepicami na glavi v plesno dvorano. Predsednik društva je pozval iznova častnike, naj se odstranijo, češ, da je družba privatna in imajo vstop le povabljeni. Častniki pa so na to grozili predsedniku, da ga pozovejo na dvoboj. Šli so na to v damsko garderobo, kjer se je jeden skril. Končno so se venderle odstranile, a na kolodvoru so si v posebnem vlaku društva „Bozen“ v kupeju I. razreda, ki je bil reserviran za dame, slekli čevlje, odložili zavratnico ter odpeli suknje. Na noben način pa se niso hoteli umakniti iz kupeja; šele železniški uradnik jih je prisilil, da so se odstranili. Vojaški uradnik, ki je bil med njimi, se je pa vendar hotel peljati z družbo, silil je nazaj ter padel dvakrat s stopnic vlaka na tla. Vlak se je začel premikati, a se je moral zopet ustaviti, da je mogel pijani častnik zlesti zopet na vlak. V Bolcanu vzbuja ta afêra velik škandal. Vsi dunajski listi imajo obširna poročila o tem.

— **Roparji v Dalmaciji.** List „Dalmata“ ima sledečo vest: Iz Knina se poroča ta-le dogodba. Nek kmet se je vračal s svojo hčerko s semnja, na katerem je dva vola prodal za 250 gld. Denar je izročil hčerki. Na poti so ga napadli roparji. Zaman je kmet zatrjeval, da nima denarja pri sebi: roparji so ga ubili. Njegova hčer je ušla in vsa spehana priletela do neke hiše, kjer je gospodarici v solzah pravila, kaj se ji je pripetilo. Skoro je prišel domov tudi posestnik dotične hiše s svojimi sinovi. Nesrečno dekle, katero je gospodinja povabila, naj v hiši prenoči, jih seveda ni poznalo. Bili so ubijalci njenega očeta. Roparji so skoro zvedeli, koga imajo pod streho, in so sklenili, dekle po noči umoriti. Nakazali so ji ležišče pri domači hčeri in ji zabičili, naj spi na levi strani. Po noči pa je dekle začutilo žeje in je vstalo. Ko se je vrnilo, se je vleglo namesto na levo, na desno stran pri domači hčeri. Ropar se je po noči priplazil k postelji in zadavil — svojo lastno hčer, ono dekle pa je ušlo, dobilo orožnike, kateri so preiskali zloglasno hišo. — Najbrže je to kaka časniška raca.

— **Strašna mačeha.** „Agramer Tagblatt“ poroča, da je bila pred kratkim obsojena v Rzezowu soproga ključavničarja Dziurke na pet let težke ječe, ker je tako pretepala svojega pasterka, dve in pol leta starega Stanislava, da je vsled tega umrl. Dziurko se je oženil pred dobrim letom s sedanjo svojo ženo, a v kratkem se je pokazalo, da ta strašno sovraži svoje štiri pasterke, katere je imel mož iz prvega zakona. Zlasti na mlajšega Stanislava je nečloveška žena bestijalno pretepala s poleni in železnimi palicami; jesti mu je dala le kuhinjske odpadke in suho testo. Nekoč pa je moral celo pojesti svoje blato. Čestokrat ga je sunila z glavo v zid, da je deček kar nezavesten obležal. V najhujši zimi ga je vtaknila v mrzlo vodo, kjer je moral ležati eno uro. Ker se je otrok vsled tega prehladil, mu je vtaknila žareče železne klešče v nos, da bi tako radikalno pregnala nahod 13. januvarja pa ga je slekla do nazega, ter ga strašno pretepla; potem ga je spodila na dvorišče. Sosedje so jo prisilili, da je vzela otroka zopet v sobo, a vender je vsled prehlajenja in od bolečin še isti dan umrl. Sosedje so jo tožili, in nje troji pasterki so nastopili kot priče proti svoji nečloveški mačehi.

— **Upor v bolnišnici.** Iz Lvova se poroča, da so se v ondotni bolnišnici v oddelku za ženske, bolane uprle in napadle službujočo usmiljeno sestro. Upitje in krič je dolgo trpel, a vmes se je slišal glas usmiljene sestre, ki je prosila pomoči. V bližnjih oddelkih niso vedeli kaj se godi, a mislili so, da je ogenj, zato je več bolnih hitelo k oknu, da se iz okna vrže pred zgradbo, ali so bili v tem od službojočih oseb preprečeni. Ravnateljstvo je poklicalo redarje, kateri so napravili mir in red, ter zaprli 7 razgrajalk.

— **Drage vstopnice v gledališče.** Nek premožen meščan v Atheni je minoli teden dobil od neznane roke vstopnice za gledališko predstavo za-se in za vso svojo rodbino. Ker je z vstopnicami došlo tudi jako prijazno pismo, če tudi brez podpisa, je meščan slutil, da je to uslugo storil kak neznan častilec njegove lepe hčerke in vsi so podali v gledališče ter se ondi prav dobro zabavali. Seveda je bilo vse zaman, da bi v gledališču zagledali dobrohotnega čestilca hčere in šele tu se jim je stvar začela dozdevati čudna. Popolnoma na jasnem pa so bili, ko so se po noči vrnili domov. Med gledališko predstavo so se namreč tatovi vrgli v stanovanje ter odnesli mnogo denarja vrednostnih papirjev, zadolžnic in mnogo dragocenega lišpa, kar je vse skupaj bilo gotovo več vredno, nego gratis-vstopnice v gledališče.

— **Prebivalstvo Italije.** Zadnje ljudsko štetje v Italiji je zaključilo z dokaj zanimivimi podatki in z ozirom na naraščaj italijanskega prebivalstva. Vkljub ogromnemu izseljevanju narastlo je italijansko prebivalstvo od 1881 l. do danes za 73 % in je narastlo torej od 27,459 682 na 32 449.754. Prebivalstva pride tedaj na □ *km* povprečno 11.342 oseb. Čudno je le, da se je prebivalstvo v zadnjem času bolj množilo, nego v prejšnih letih. Dočim je znašal naraščaj od 1861 do 1881 na leto 173 000 oseb, poskočila je ta svota od 1881 do 1891 na 208.000 oseb. Ker je zunaj kraljestva živečih Italijanov kakih 3 in pol milijona, ceni se prebivalstvo Italije danes na 36 milijonov. Najbolj je narastlo prebivalstvo v Apuliji, Ciciliji in Ligoriji, a v Pijemontu in Neapelju skoro nič. Ob tolikem naraščaju — stradačev, potem ni čudo, ako jih imamo polno za oskrbo v Avstriji!

— **Duhovna napadla.** Iz Nantesa na Francoskem se javlja: Ko je pretečeno sredo zjutraj ob 6 uri v cerkvi samostana Presvetega Srca, duhoven Fauchard klečal, se mu je približala od zadaj v črnino zavita ženska in ga z batom dvakrat po glavi udarila, na kar je hotela pobegniti, ali pričujoči so jo ustavili in izročili redarstvu. Duhoven je močno ranjen in je le malo upanja, da ukreva. Napadalka je 40letna Marija Auroseè, ki je bila prej v samostanu sv. Gilde, a so jo vsled nepokorščine odstranili. Zato je menda napadla iz osvete Faucharda, ker ga smatra za pospešitelja njenega odstranjenja iz samostana.

— **Radi grdega obraza odklonjen.** V Nimesu na Francoskem je odklonila vojaška komisija pri naboru močnega, lepo vzraslega mladeniča, ker je imel nenavadno grd obraz. Predsednik naborne komisije, neki general, je menil, da se častniki in prostaki ne bi mogli vzdržati smeha, kadar bi videli tega grdega človeka, in to bi škodilo disciplini. Po dolgem posvetovanju so mladeniča res odklonili radi njegovega grdega obraza.

— **Govori nemškega cesarja in cenzura.** Iz Berolina se o slovesnem odkritju Bismarckovega spomenika, ki se je vršilo te dni, javlja, da je nemški cesar o tej priliki imel zopet govor, a govor pride v časopise šele tedaj, ko ga natanko pregleda in opili cenzura. Je moral pač kaj posebno zanimivega povedati pred Bismarckovim spomenikom nemški cesar!

— **Bacil raka.** Berolinski bakteriolog prof. dr. Maks Schüller je zasledil doslej neznani bacil, ki povzroča pri ljudeh in živalih raka ali sarkom. Rak je strašna bolezen, ki silovito mori človeštvo. Njegovi bacili povzročajo otekline, ki dobivajo polagoma čudne izrastke in razrastke; bolnik oslabeva in umre. Schüller je izdal o tej svoji iznajdbi posebno brošuro: „Die Parasiten im Krebs und Sarkom der Menschen“.

— **Pruski patrijotizem.** V Bonnu na Pruskem je bila nedavno povodom vsprejema nemškega prestolonaslednika na tamošnji univerzi dijaška veselica, na kateri se je po nemški navadi popilo jezero piva. Po dovršenem komersu pa je lastnik dotične restavracije opazil, da mu je zmanjkalo nič manj kot — 650 vrčkov, katere so dijaki vzeli seboj iz patrijotizma v spomin na to redko dijaško slavnost. Krčmar je na to naprosil vseučiliški rektorat, naj zahteva od dijakov vrčke nazaj, ali pa, če si jih hočejo obdržati za „spomin", da jih plačajo in pošljejo za vsak vrček svotico 1 marko 25 pfenigov.

— **Ukraden parobrod.** V kroniki tatvin se je zgodilo nekaj nenavadnega. Na Sprevi so neki družbi ukradli tatovi parobrod, ki je bil namenjen za vaje. Tatovi so prerezali vrvi, s katerimi je bil parobrod privezan na obal, in ušli nato s perobrodom po Sprevi. Skoro pa je parobrodu zmanjkalo para in tatovi niso mogli dalje ž njim. Srditi nad neuspehom, razbili so vse stroje in naprave na parobrodu ter ga ob obali ustavili.

— **Maksim Gorkij v zaporu.** Iz Niž. Novgoroda poročajo, da trpi pisatelj Gorkij, katerega so zaprli radi zadnjih nemirov v Rusiji, hudo trganje po udih. V ječi je namreč zelo vlažno in mrzlo. Sojetniki Gorkija jako spoštujejo, mu izkazujejo razne usluke, mu dajejo darove, a tudi meščani mu pošiljajo denarja, jedil itd. Proti Gorkiju se vrši preiskava, radi nekega izleta z dijaki v čolnu po Volgi. Policija misli, da so bili tedaj zbrani vsi „zarotniki". Slučajno je neki izletnik vse tovariše fotografiral, in tako je izvedla policija za vse udeležence. Gorkij je spisal razun tega še dve povesti s tendenco proti sedanji upravi Rusije, zato bode baje vsekakor kaznovan. Šef orožništva v Nižjem Novgorodu je odredil, naj izpuste Maksima Gorkija iz ječe; a zaprt bo Gorkij venderle v sobi dotlej, da bo obravnava končana. Bati se je, da Gorkij ne bo popolnoma oproščen, ker se je upal proti vladi preveč ostro in kritično pisati in govoriti. Gorkij je bolehen in izgleda jako slabo.

— **Surovost mej dijaštvom.** Brzojavka v „Times" sporoča o grdi surovosti, ki se je pripetila v Bataviji med ondotnim dijaštvom. Med abiturijenti in med nekaterimi dijaki, ki bodo leta 1902 zapustili zavod, je vladalo vedno veliko sovraštvo. Dijaki so se med seboj časih na uprav surov način stepli. Nekaj posebnega pa so izvršili zadnje dni. Na samem je mlajši letnik zalotil abiturijenta po imenu John Schwarz. Tega so surovi mladeniči privezali k nekemu drevesu in ga neusmiljeno pretepali. Z neko ostro tekočino so mu nato užgali na levo stran številke 02, kar bo nesrečnemu mladeniču ostalo vse življenje. Ko so ga pozneje izpustili, se je komaj privlekel do zdravnika, ki ga je poslal v bolnico. Oblasti se trudijo, da bi zasledile zločince in jih kaznovale.

— **Španske zmešnjave.** V Španiji vže na vseh konceh in krajih vre. Komaj so prekucije v Barceloni z največjo težavo zadušili, pa se je položaj v Coruni zelo poojstril. Štrajkujoči delavci so tu poskusili pretrgati vodo in plinovod, radi česar je vlada takoj proglasila vojno stanje. Mesto je oblegano. Vlada splošno razburjenje. Noben časopis več ne izhaja. V luki se nobena ladija ne ukrca; tržišča so prazna, pekarije in mesnice so zaprte. Štrajkujoči nosilci vode branijo deklam nositi vodo. Skoro vsako noč pa se ponavljajo krvavi spopadi.

— **Najmanjšo železnico** so sezidali za razstavo v Omaha. Ta železnica je pravo veselje otrok, ki se v njej pridno vozijo po razstavi. Dimnik železniškega stroja je visok 25 palcev, skupna dolžina železniškega stroja in tenderja znaša 7 čevljev in 3 palce. Kotel ima primerje 10 palcev. Vozov ima ta vlak 10, in v vsakem vozu se lahko vozijo 4 otroci.

— **Hiša se sezida v treh ali štirih dneh.** To je najnovejša iznajdba Edisonova. Najprej se postavi ogrodje iz železa. Edison je iznašel nov cement, kateri se ulije preko ogrodja in cement postane tako trd, kot najtrji kamen. V tem ko se cement suši, se postavi streho. V taki hiši ni vlažnih stanovanj.

— **Po pomoti morilec žene.** Iz Louisville, Kentuky v Ameriki, se poroča: F. H. Riharston je ustrelil po noči svojo ženo. Ona je namreč vstala in šla pit vodo, mož pa je mislil, da je kakšen tat in je naglo ustrelil v temi. Ko se je žena z groznim krikom zgrudila na tla, je šele spoznal po glasu svojo grozno zmoto.

— **Išče se poštenjak.** Bogata Nancy Irwing v Čikagi je razpisala 800 dolarjev nagrade onemu trgovcu, ki dokaže, da je jeden mesec delal pošteno. O tem odločuje posebno razsodišče. Nanci Irwing pravi, da noben trgovec v Čikagi ne dobi te nagrade.

— **Anarhist ožgan.** Iz Novega Jorka poročajo angleškemu listu „Morny Leader", da so ondotni anarhisti z razbeljenim železom ožgali svojega sodruga, italijanskega podanika Antona Reppo, ker je bil na sumu, da je italijanskemu konzulu razkril neke tajne anarhistiške sklepe. Pretečeno nedeljo se je podala večja družba anarhistov na izlet, med temi tudi Roppe. Ko so prišli na nek samoten kraj, je več anarhistov prijelo Roppe-ja in mu držalo začepljena usta, da ni mogel upiti, med tem ko je pristopil jeden anarhistov in mu pritisnil v dlan desne roke z razbeljenim železom nek posebni znak, po katerem bode vsem anarhistom znan kot izdajalec.

— **Mudzzaffer-Edin,** perzijski šah, je na smrt bolan. Poročila iz Teherana, stolnice šahove, pripovedujejo, da je šah po svojem povratku iz Evrope začel bolehati na neki notranji bolezni, katera se je smrtonosno razvila, tako da je v kratkem pričakovati njegove smrti. Mudzzaffer-Edin je peti vladar šütske dinastije Kadžar (od l. 1794) in je star šele 48 let, vlada pa od leta 1896. Naslednik mu bode baje njegov najstarejši sin Muhamed-Ali-Mirza, ki je zdaj star 29 let. Poročila govore, da postane perzijski šah politična žrtev onih faktorjev, katerim je v očeh perziška zveza z Rusijo.

— **Zopet velik požar v Pekinu.** Pred tremi tedni je vihrala nad Pekinom strašna nevihta, ki je naredila ogromno škodo. V jeden del „prepovedanega mesta" pa je udarila strela in užgala. Ogenj je pokončal mnogo lepih poslopij, med njimi palačo Wu-ying, v kateri je bila cesarska knjižnica. Škode je več milijonov.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 28. junija 1901. Pšenica K 8.30 h, rž K 7.20 h, ječmen K 7.— h, oves K 7.50 h, ajda 6.— h, proso K 7.— h, turšica K 6.80, fižol K 9.— h. Vse cene veljajo za 50 kilogramov.

100—300 gold. na mesec

zamorejo osebe vsakega stanu na vsakem kraju gotovo in pošteno brez kapitala in zgube zaslužiti z prodajo postavno dovoljenih državnih papirjev in srečk.

Ponudbe sprejme **Ludwig Oesterreicher,** Deutsche Gasse 8 Budapest. (5—10)

Loterijske srečke

V Brnu dne 26. junija t. l.: 46, 77, 90, 89, 66.
Na Dunaji dne 22. junija t. l.: 59, 80, 79, 6, 85.
V Gradci dne 22. junija t. l.: 90, 15, 53, 67, 41.

Kuverte s firmo in vizitnice

priporoča

J. Blasnikova tiskarna v Ljubljani.

Doktorja pl. Trnkóczyja

preskušena zdravilna in redilna sredstva, preskušena že mnogo let, priporoča in razpošilja

lekarna Trnkóczy v Ljubljani.

Najceneje se dobivajo v podpisani lekarni, če se naroča po pošti, odkoder se ta zdravila vsak dan na vse strani sveta z obratno pošto s poštnim povzetjem takoj pošiljajo, tudi celo samo jeden komad z natančnim navodilom o uporabi.

Za štedilne gospodinje, dojenčke, otroke, nervozne, okrevajoče, slabotneže, malokrvne, bledične, za vsakega bolnika, sploh za vsakega se namesto brezmočne, razdražujoče kave in ruskega čaja **doktorja pl. Trnkóczya**

Kakao sladni čaj priporoča kot tečno, krepilno, zdravo in najceneje hranilno sredstvo. Zavojček (četrt kile vsebine) 40 h, 14 zavojčkov samo 5 K.

Dalje se priporoča: **Doktorja pl. Trnkóczyja**

Želodečne kapljice. Izborno sredstvo za želodec. Deluje pomirjujoče, krepilno, bolest utešujoče, tek vzbujajoče, čisti želodec in pospešuje prebavo. Steklenica 40 h, pol tucata 2 K.

Krogljice, odvajalne, želodec čistilne. Čistijo želodec, odvajajo blato, odpravljajo napenjanje in zabasanje želodca brez vseh bolečin, kakor se to čestokrat pripeti pri drugih krogljicah. Škatlja 42 h, šest škatljic 2 K 10 h. — **Pocukrene krogljice.** Škatlja 80 h, tri škatlje 2 K.

Prsni, plučni in kašljev sok ali zeliščni sirup, prirejen z lahko raztvarljivim apnenim železom, utišuje kašelj, raztvarja sliz, lajša bol in kašelj, vzbuja tek in tvori kri. Steklenica 1 K 12 h, pol tucata 5 K.

Drgnilni ali udov cvet (protinski cvet, Gichtgeist) priporočljiv je kot boli utešujoče, lajšajoče drgnenje v križu, rokah in nogah, kot novo poživljajoče drgnenje po dolgem hodu in težkem delu. Steklenica 1 K, šest steklenic 4 K 50 h.

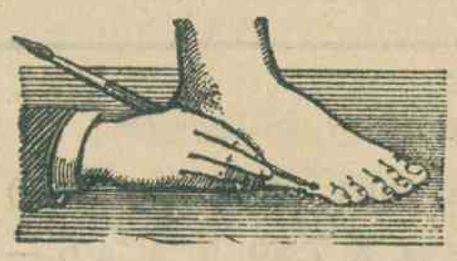

Varstvena znamka

Tinktura za kurja očesa, preskušeno sredstvo proti bolestnim kurjim očesom, bradavicam, roženici, žuljem in ozeblinam. Ima to veliko prednost, da je treba s priloženim čopičem bolno mesto zgolj namazati. Steklenica 80 h, šest steklenic 3 K 50 h.

Ker je vedna skrb p. n. ekonomov, poljedelcev, živinorejcev itd. obrnjena na vzdrževanje zdrave in krepke živine, opozarjamo iste posebno na doktorja pl. Trnkóczyja redilne pripravke za živino.

Doktorja pl. Trnkóczyja (12 -1)

Živinski redilni prašek za notranjo rabo pri **kravah, volih in konjih.** Že blizu **50 let** z najboljšim uspehom uporabljevan, kadar krave nočejo žreti, in da se zboljšuje mleko. Zavojček z navodilom glede uporabe 1 K, pet zavojčekov **samo** 4 K.

Varstvena znamka.

Prašičji redilni in krmilni prašek. Varstveno in dijetetično sredstvo za prašiče. Za notranjo rabo, služi za tvorbo mesa in tolšče. Zavojček 50 h, pet zavojčkov **samo** 2 K.

Pozor! Želi kdo samo eden kos teh sredstev, pošlje se mu tudi omenjeni eden kos takoj s poštnim povzetjem.

13

Da se zamore ceni **bazarski** ali **tržni robi** v okom priti, me je ena največjih švicarskih tovarn za uro pooblastila tako dolgo, da je kaj zaloge, kot **reklamo**, žepne ure prav fino izdelane skoraj **zastonj** prodajati. (2—15)

K vsaki uri se dobi usnjati tok in novoizumljeno pomanjšalno zrcalo **zastonj.**

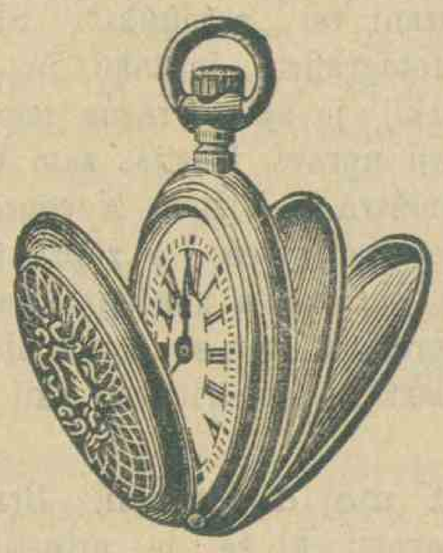

K vsaki uri se dobi usnjati tok in novoizumljeno pomanjšalno zrcalo **zastonj.**

gld. 2·10	nikelnasta anker-remont. žepna ura s posrebernjeno francosko verižico in tokom.
gld. 4.20	prava srebrna remont ura s posrebrnjeno amor. žepno verižico in tokom.
gld. 4·70	prava srebrna remont. ura za dame s posrebrnjeno angleško verižico in tokom.
gld. 11·—	prava 14karat zlata remont. žepna ura v lepi baržunasti škatulji in elegantno veriž co.

Za vsako uro se jamči 3 leta.

Nepovoljne se zamenja ali denar nazaj pošlje, torej brez rizike. — Tem enaka naznanila so ponarejena. — Pošilja se proti gotovini ali po povzetju.

E. Holzer

tovarniška zaloga ur in zlatnine na debelo.

Založnik avstrijske c. kr. uradniške zveze itd.

Krakovo, Stradon 18.

Avstrijsko.

Ilustrovani ceniki zastonj in franko.

Agentje se sprejmejo.

Odgovorni urednik: August Pucihar. — Tisk in založba: J. Blasnikovi nasledniki.